S?n?f Ö?retmeni Demokratik Davran?? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *S?n?f Ö?retmeni Demokratik Davran?? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30323

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bu ölçek, Mehmet Kaan Demir taraf?ndan 2003 y?l?nda tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in temel amac?, ilkö?retim düzeyindeki ö?rencilerin, s?n?f ö?retmenlerinin sergiledi?i **demokratik davran??lara** ili?kin alg?lar?n? ve görü?lerini sistematik olarak de?erlendirmektir. Geli?tirme süreci, kapsaml? psikometrik analizleri içermi? olup, bu analizler sonucunda ölçek, yüksek düzeyde güvenilir ve geçerli bulunmu?tur. Nihai formunda 4 boyuttan ve 36 maddeden olu?maktad?r.

Anahtar Kelimeler

S?n?f Ö?retmeni, Demokratik Davran??, Ölçek Geli?tirme, ?lkö?retim, Ö?renci Görü?leri, E?itim Psikolojisi, Psikometrik Özellikler, E?itim.

Yazarlar

Mehmet Kaan Demir

Amaç

Ölçe?in birincil **amac?**, ilkö?retim kademesindeki s?n?f ö?retmenlerinin ders içi ve d??? uygulamalarda ne ölçüde **demokratik davran??lar** sergiledi?ini, do?rudan ö?rencilerin bak?? aç?s?yla, nicel verilerle belirlemektir. Bu araç, ö?retmenlerin s?n?f yönetiminde ve ö?renci ili?kilerinde demokratik e?itim ilkelerine ne kadar uygun hareket etti?ini ölçmek için tasarlanm??t?r.

Elde edilen veriler, ö?retmenlerin demokratik tutum ve davran??lar? konusunda geri bildirim sa?lamak, e?itim programlar?n? bu yönde geli?tirmek ve ö?retmenlerin mesleki geli?im ihtiyaçlar?n? tespit etmek için kullan?labilir. Ölçek, özellikle ö?retmen e?itiminde ve pedagojik ara?t?rmalarda demokratik s?n?f ortamlar?n?n de?erlendirilmesine önemli katk?lar sunmaktad?r.

Yap?

S?n?f Ö?retmeni Demokratik Davran?? Ölçe?i, s?n?f ö?retmenlerinin demokratik davran??lar?n? ölçmeye odaklanan çok boyutlu bir yap?y? temsil eder. Ölçek, uygulanan faktör analizi sonucunda dört ana boyuta ayr?lm??t?r ve toplam 36 maddeden olu?maktad?r. Bu boyutlar, demokratik e?itim felsefesinin farkl? yönlerini ölçmek üzere tasarlanm??t?r.

Ölçe?in boyutlar?, ö?retmenin s?n?fta ö?renci kat?l?m?n? te?vik etme, adil karar alma süreçlerini uygulama, farkl? görü?lere sayg? gösterme ve ö?rencilere sorumluluk verme gibi temel demokratik e?itim prensiplerini kapsayan davran??sal alanlar? temsil etmektedir. Her bir boyut, ö?retmen

ARABPSYCHOLOGY.COM

davran??lar?n?n spesifik ve ölçülebilir yönlerini de?erlendirmeye imkan tan?r.

Geçerlik

Ölçe?in **yap? geçerlili?ini** test etmek ve teorik yap?s?n? ortaya ç?karmak amac?yla ke?fedici faktör analizi uygulanm??t?r. Analiz öncesinde, veri toplama arac?n?n içerik geçerlili?ini sa?lamak için uzman görü?lerine ba?vurulmu?tur. Faktör analizi sürecinde, faktör yükü 0.30'un alt?nda kalan toplam 6 madde, ölçekten ç?kar?larak maddelerin homojenli?i art?r?lm??t?r.

Analiz sonucunda, kalan 36 maddenin dört farkl? boyutta topland??? belirlenmi?tir. Bu dört faktörlü yap?, ölçe?in kavramsal olarak ölçmeyi amaçlad??? demokratik davran?? yap?s?n? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini ve yeterli düzeyde yap? geçerlili?ine sahip oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, **iç tutarl?l?k** katsay?s? olan Cronbach alfa de?eri hesaplanarak test edilmi?tir. Genel ölçek için bu de?er 0.90 olarak bulunmu?tur, bu sonuç ölçe?in mükemmel düzeyde güvenilir ve tutarl? oldu?unu i?aret etmektedir. Yüksek alfa de?eri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Ayr?ca, ölçe?i olu?turan dört ana boyutun her biri için iç tutarl?l?k katsay?lar? ayr? ayr? hesaplanm??t?r. Bu katsay?lar:

Birinci Faktör için: 0.84
?kinci Faktör için: 0.81
Üçüncü Faktör için: 0.82
Dördüncü Faktör için: 0.80

Tüm faktörlerin 0.80 ve üzerinde tutarl?l?k katsay?lar? göstermesi, alt boyutlar?n da yüksek derecede **güvenilir** oldu?unu ve ba??ms?z olarak kullan?labilece?ini göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?n? netle?tirmek için yürütülen faktör analizi, ölçe?in psikometrik kalitesini sa?lamla?t?rm??t?r. Analiz, teorik beklentilere uygun olarak, ö?retmenlerin demokratik davran??lar?n?n birbirinden ayr??an alt bile?enlere sahip oldu?unu ortaya koymu?tur. Ba?lang?çtaki madde havuzundan 6 maddenin elenmesi, ölçe?in faktör yap?s?n? güçlendirmi?tir.

Nihai 36 maddenin dört boyutta toplanmas?, ölçe?in sadece genel bir demokratiklik düzeyi de?il, ayn? zamanda bu davran??lar?n farkl? yönlerini (örne?in, karar verme kat?l?m?, kurallara uyma, e?itlik) ayr? ayr? ölçme yetene?ine sahip oldu?unu göstermektedir. Bu yap?, ara?t?rmac?lara ö?retmen davran??lar?n? daha detayl? inceleme imkan? sunmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Developmental Scale)

Format: 4 boyut ve 36 maddeden olu?maktad?r. Derecelendirme format? kaynakta belirtilmemi?tir, ancak bu tür psikometrik araçlarda genellikle 5'li Likert tipi bir derecelendirme kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: ?lkö?retim Ö?rencileri

Ya? Grubu: ?lkö?retim seviyesindeki ö?renciler (Genellikle 8-12 ya? aras?)

Popülasyon Detaylar?: ?lkö?retim ö?rencilerinin, kendi s?n?f ö?retmenlerinin demokratik uygulamalar?na dair alg?lar?.

Test Metodolojisi: Ö?renci görü?lerine dayal? öz bildirim ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

E?itim, Ö?retmen Davran???, Gazi Üniversitesi, Psikometri, Ölçme ve De?erlendirme, Yüksek Lisans Tezi, S?n?f Yönetimi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Yüksek lisans tezi dönemi itibar?yla Gazi Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2003

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Ölçek, Mehmet Kaan Demir'in yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ticari olmayan akademik kullan?mlar için tezin referans gösterilmesi gerekmektedir. Kullan?m izinleri ve ko?ullar? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Demir, M. K. (2003). *?lkö?retim s?n?f ö?retmenlerinin gösterdikleri demokratik davran??lara ili?kin ö?renci görü?leri* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

S?n?f Ö?retmeni Demokratik Davran?? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte mevcut de?ildir. Bu nedenle maddeler buraya eklenememi?tir. Ölçe?in tam içeri?ine ula?mak için ilgili yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM